

SKADEDYR I VINTERRAPS UNDER BLOMSTRING

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Under blomstringen kan der være behov for at bekæmpe skulpesnudebiller og skulpegalmyg. Ved kraftige angreb er der behov for flere behandlinger.

SKULPESNUDEBILLER

Skulpesnudebillerne søger ind i vinterrapsmarkerne fra begyndende blomstring og anbefales bekæmpet under hele blomstringen ved 1-2 skulpesnudebille pr. plante. Skulpesnudebillerne falder tit af, når planterne berøres, så ryst evt. planterne ned i en bakke el.lign.

Hver larve æder 3-5 frø. Ofte optræder der kun 1 larve pr. skulpe. Angreb får skulperne til at nåmodne og blive angrebet af sekundære svampe. Skulpesnudebillerne skader også ved at skabe indfaldsveje for skulpegalmyg, der dog ved egen hjælp kan lægge æg i skulper under ca. 2 cm.

SKULPEGALMYG

Der findes ingen hjælpemidler til at fastlægge behovet for bekæmpelse af skulpegalmyg, og det er et stort problem. Anvendeligheden af gule limplader undersøges igen i år i forsøg, men erfaringerne fra 2019 har været mindre lovende. Galmyggene er kun 1-2 mm og kan ikke med det blotte øje skelnes fra andre insekter i marken.

Der er en vis sammenhæng mellem angreb året før i nabomarker med vinterraps og angreb i indeværende års rapsmark, fordi skulpegalmyggene overvintrer i sidste års rapsmark, og fordi skulpegalmyg er dårlige flyvere og har en kort levetid. Angreb er derfor også altid værst i randen af marken i de yderste 3-4 meter. Marker med gode læforhold bliver ofte også mere angrebet.

Forventet flyvetidspunkt for skulpegalmyg (oftest under blomstring) kan følges via en

temperaturmodel på www.landbrugsinfo.dk/regnet. Opsummeringen af graddage starter 1. april. Modellen kan fastlægge *tidspunktet* for forekomst af skulpegalmug, men siger desværre ikke noget om angrebsstyrken. Evt. bekæmpelse er aktuel, når antallet af graddage når op i det gule område.

Ved angreb af skulpegalmug optræder der altid mange larver pr. skulpe, og skulperne springer op ved angreb. Skulpegalmug er derfor mere tabsvoldende end skulpesnudebiller, fordi alle frø i skulpen tabes ved angreb.

Bekæmpelse af skulpegalmug kan være aktuel, hvis man har erfaring for mere udbredte angreb i vinterraps på ejendommen (mange gule og visne opspringende skulper). Her foretages en bekæmpelse i hele marken ved begyndende flyvning af skulpegalmug. I andre marker kan evt. foretages en randbehandling.

Hver generation af skulpegalmug optræder i en periode på omkring 3-4 uger. Er første generation skulpegalmug bekæmpet tilfredsstillende, er der ikke behov for bekæmpelse af anden generation ca. 4 uger senere.

ANBEFALEDE MIDLER OG DOSER

Ved kraftige angreb af skulpesnudebiller og/eller skulpegalmug kan der være behov for flere behandlinger, fordi virkningstiden af en behandling kun er omkring 5-6 dage. Under blomstring kommer der nemlig løbende nye skulper frem, som hurtigt står ubeskyttet ved sprøjtning med kontaktmidler. Virkningstiden med systemiske midler (Biscaya) er ikke væsentligt længere. Der kan derfor ved kraftige angreb være behov for op til 3 behandlinger.

I tabel 1 ses en oversigt over normaldosier og anbefalede doser for anbefalede midler.

Det er forbudt at anvende og opbevare Karate 2,5 WG pr. 1/7 2021, men det identiske middel Lamdex er blevet godkendt. Det er også forbudt at anvende og opbevare Fastac 50, men først pr. 31/1 2022. Kaiso Sorbie indeholder dobbelt så meget aktivstof som Lamdex/Karate, og dosis er derfor den halve af Lamdex/Karate.

Biscaya er ikke godkendt mod skulpegalmug, men forsøg viser, at midlet har god effekt mod skulpegalmug. Biscaya må kun anvendes 1 gang pr. vækstsæson og ønskes normalt "reserveret" til evt. bekæmpelse af skulpesnudebiller og skulpegalmug under blomstring. Biscaya har nemlig god effekt mod disse skadedyr og har en anden virkemekanisme end pyrethroider. Syd for grænsen er der i mange marker resistens hos skulpesnudebiller mod pyrethroider. Anvendelse af en anden virkemekanisme kan derfor forsinke resistensudviklingen hos skulpesnudebiller mod pyrethroider. Da det dog er blevet forbudt at anvende og opbevare Biscaya pr. 31.12. 2020, skal man sikre sig at få opbrugt Biscaya i vækstsæsonen 2020. Se også [Bekæmpelse af glimmerbøsser i vinterraps](#).

For at forsinke resistensudviklingen hos skulpesnudebiller mod pyrethroider er det vigtigt kun at bekæmpe ved behov og anvende forskellige virkemekanismer.

Vær opmærksom på, at normaldosering af Fastac 50 mod skadedyr i raps efter revurderingen er

nedsat fra 0,25 til 0,15 l pr. ha, dvs. til 60 procent dosis, hvorfor det ikke anbefales at reducere dosis for dette middel.

Mavrik Vita er også godkendt mod skulpesnudebiller og skulpegalmyg, men effekten af Mavrik Vita mod skulpegalmyg har i tyske forsøg været mindre god, og midlet er derfor ikke medtaget under løsningsforslag.

Tabel 1. Doser for anbefalede midler mod skulpesnudebiller og -galmyg i raps.

	Fastac 50	Lamdex/Karate 2,5 WG	Kaiso Sorbie	Biscaya³⁾
Normaldosis skulpesnudebiller	0,15	0,3	0,15	0,3
Normaldosis skulpegalmyg	0,15	0,3	0,15	2)
Anbefalet dosis	0,15 ¹⁾	0,2	0,1	0,2
Max. antal behandlinger pr. vækstsæson i raps	2	3	1	1
Må udsprøjtes hele døgnet	nej	nej	nej	ja
Pris, kr. pr. normaldosis (inkl. afgift, ekskl. moms)	99 ¹⁾	138	132	137

1) Normaldosis af Fastac er efter revurderingen nedsat fra 0,25 til 0,15 l pr. ha, hvorfor det ikke anbefales at reducere dosis. 2) Se tekst. 3) Det er blevet forbudt at anvende og opbevare Biscaya pr. 31.12. 2020, så midlet skal opbruges i vækstsæsonen 2020.

HENSYN TIL BIER

Pyrethroider må over blomstrende planter kun udbringes uden for biernes flyvetid, dvs. i perioden ca. kl. 21-03 (sommertid) - tjek altid marken for bier, før en bekæmpelse foretages. Af de viste midler i tabel 1 må kun Biscaya udsprøjtes hele døgnet, da det er uden bimærke.

HENSYN TIL NYTTEDYR

Under blomstring er der mange snyltehvepse i rapsen. Snyltehvepse parasitterer i stort omfang skadedyrenes larver, og mængden af snyltehvepse har derfor betydning for angrebsstyrken af skadedyr året efter. Bekæmp derfor kun skadedyr, når de vejledende bekæmpelsestærskler overskrides.

GLIMMERBØSSER

Ved begyndende blomstring er bekæmpelse af glimmerbøsser oftest ikke længere aktuel. Se yderligere om bekæmpelse af glimmerbøsser i [Bekæmpelse af glimmerbøsser i vinterraps](#).

Billede 1. Skulpesnudebille i rapsblomst på den nyudviklede skulpe. Hvis der sprøjtes på knoppen, vil skulpen være ubehandlet, når blomsten efterfølgende springer ud.

Billede 2. Angreb efter skulpesnudebillens larve. Der er trængt vand ind gennem larvens udgangshul (kan skimtes i baggrunden), som har medført nødmodne skulper og sekundære angreb af svampe. Der optræder ved angreb oftest kun 1 larve pr. skulpe. Larverne er hvide, lemmeløse og har et brunt hoved.

Billede 3. Gule skulper grundet angreb af skulpegalmyg. Skulperne springer senere op, hvorved alle frø tabes.

Billede 4. Larver af skulpegalmyg i skulpe. Larverne er lemmeløse. Der optræder ved angreb mange larver pr. skulpe. Larverne kan til tider også være orange. Allerede ca. 1 uge efter æglægning ses begyndende gulning af skulpen.